

FACTSHEET

Onderzoek campagne 'Met elkaar overweg'

Onderzoekperiode: februari 2023

Opdrachtgever: Vervoerregio Amsterdam

Versie 24052023

Achtergrond onderzoek campagne 'Met elkaar overweg'

In 2022 is voor het eerst de campagne 'Met elkaar overweg' gelanceerd. Het doel van de campagne 'Met elkaar overweg' is om weggebruikers aan te sporen om zich sociaal in het verkeer te gedragen, bijvoorbeeld door elkaar de ruimte te geven bij het passeren en rekening met elkaar te houden bij drukte in het verkeer.

Dit onderzoek heeft als doel om extra inzichten te verzamelen voor de invulling van de campagne, door onder andere het volgende in kaart te brengen:

- De mate waarin het thema 'sociaal gedrag op de weg' een belangrijk thema is voor inwoners van de Vervoerregio Amsterdam
- De mate waarin mensen vinden dat *anderen* zich sociaal op de weg gedragen en de mate waarin ze (vinden dat ze) *zelf* sociaal gedrag op de weg vertonen
- Drijfveren en barrières om sociaal gedrag op de weg te vertonen

Samenvatting resultaten onderzoek

- Sociaal gedrag op de weg is voor de meeste inwoners van de Vervoerregio Amsterdam een belangrijk thema. Een grote meerderheid (9 op de 10) van de ondervraagde inwoners geeft aan het belangrijk te vinden dat mensen rekening met elkaar houden op de weg en elkaar voldoende ruimte geven.
- De meeste inwoners (8 op de 10) geven aan dat ze vinden dat ze *zelf* goed rekening houden met anderen op de weg
- In de praktijk ervaart een minderheid (38%) van de ondervraagde inwoners dat *andere mensen* zich sociaal op de weg gedragen. Ook ervaart 91% van de inwoners (soms of vaker) dat andere weggebruikers hen wel eens inhalen, terwijl er geen ruimte is.
- De grootste ergernissen in het verkeer zijn 'onvoorzichtig rijgedrag' (zoals gevaarlijk inhaalgedrag), 'agressief rijgedrag' (zoals bumperkleven) en 'onduidelijke communicatie' (zoals geen richting aangeven).
- 3 op de 10 respondenten geven aan dat ze zich (soms of vaker) minder sociaal gedragen bij drukte op de weg.
- Ruim de helft van de respondenten geeft aan zich wel eens gestrest te voelen en / of haast te hebben in het verkeer. Jongere verkeersdeelnemers (18 t/m 45 jaar) ervaren gemiddeld vaker stress en geven gemiddeld vaker aan dat dit (soms) leidt tot minder sociaal verkeersgedrag (in vergelijking met de leeftijd 45+ jaar).
- Een meerderheid (59%) van de respondenten denkt dat het eigen gedrag een verschil kan maken op de weg. Veiligheid voor jezelf en anderen, ontspannen deelnemen aan het verkeer en positieve interacties met andere weggebruikers zijn de belangrijkste drijfveren om wél zelf sociaal gedrag op de weg te vertonen.

Deelnemers onderzoek

De steekproef voor dit onderzoek bestaat uit 503 volwassenen, allen woonachtig in één van de gemeenten van Vervoerregio Amsterdam.

Onderzoeksgebied

Onderzoeksgebied gemeenten Vervoerregio Amsterdam: Aalsmeer, Amstelveen, Amsterdam, Diemen, Edam-Volendam, Haarlemmermeer, Landsmeer, Oostzaan, Ouder-Amstel, Purmerend (incl. voormalige gemeente Beemster), Uithoorn, Waterland, Wormerland en Zaanstad.

Achtergrondkenmerken volwassen panel (503 respondenten)

Verhouding man/vrouw/non-binair – volwassenen

Man: 47%
Vrouw: 52%
Non-binair: 0%

Leeftijdverhouding – volwassenen

18 – 25 jaar: 10%
26 – 45 jaar: 32%
46 – 65 jaar: 27%
66 jaar en ouder: 31%

Opleidingsniveau

Lager onderwijs (Basis, LBO, VMBO, MAVO): 10%
Middelbaar onderwijs (MBO, HAVO/VWO): 39%
Hoger onderwijs (HBO, WO): 51%

Gebruik vervoermiddelen (meerdere opties)

Fiets (alle soorten behalve elektrische fiets): 68%
Elektrische fiets: 27%
Brommer/snorfiets: 7%
Scooter: 10%
Motor: 6%
Auto: 76%

Resultaten

Rekening houden met anderen op de weg: belang en ervaringen

Over het algemeen zijn de inwoners van Vervoerregio Amsterdam gemotiveerd om rekening te houden met anderen op de weg. Een grote meerderheid (90%) van de respondenten geeft aan het belangrijk te vinden om *zelf* rekening te houden met andere verkeersdeelnemers. Nog eens 91% geeft aan het belangrijk te vinden dat *anderen* dit ook doen. Ook geeft 91% aan het belangrijk te vinden dat weggebruikers elkaar voldoende ruimte geven.

Tegelijkertijd ervaren mensen niet dat dit ook in de praktijk gebeurt. Een minderheid (38%) van de respondenten is het eens met de stelling dat 'de meeste mensen voldoende rekening met andere weggebruikers houden'. Ook geeft 68% aan zich te ergeren aan het gedrag van andere weggebruikers. Inwoners ouder dan 45 jaar vinden gemiddeld *minder* vaak dat weggebruikers voldoende rekening met elkaar houden dan jongere inwoners (18 – 25 jaar).

Het ervaren van voldoende ruimte op de weg

We hebben gevraagd in hoeverre inwoners voldoende ruimte op de weg ervaren als ze (op verschillende manieren) aan het verkeer deelnemen. Hieruit blijkt dat bestuurders van motoren, brommers / snorfietsen en fietsers relatief het *minst* vaak ervaren dat er voldoende ruimte is. Automobilisten en voetgangers geven het meest aan dat ze 'vaak' of 'altijd' voldoende ruimte hebben (zie tabel 1).

Tabel 1. De mate waarin inwoners ervaren dat ze voldoende ruimte hebben tijdens hun deelname aan het verkeer (via verschillende modaliteiten)

"Ik ervaar voldoende ruimte als..."	Nooit	Zelden	Soms	Vaak	Altijd
...voetganger	2%	5%	27%	51%	15%
...bestuurder van een fiets	2%	10%	36%	48%	4%
...bestuurder van een van een elektrische (bak)fiets	4%	7%	36%	49%	4%
...bestuurder van een brommer / snorfiets	8%	7%	42%	30%	12%
...bestuurder van een scooter	2%	6%	38%	44%	11%
...bestuurder van een motor	3%	8%	51%	38%	0%
...bestuurder van een auto	0%	5%	33%	58%	4%

Dagelijks gedrag in het verkeer

Haast en stress

De helft (50%) van de respondenten geeft aan zich soms of wel vaker gestrest te voelen tijdens het deelnemen aan het verkeer op de weg. Ook geeft 53% aan soms (of vaker) haast te hebben om op de bestemming aan de komen. Jongere inwoners (18 – 45 jaar) ervaren vaker stress en haast dan oudere ondervraagde inwoners (46 jaar en ouder). Jongere inwoners (18 – 45 jaar) geven - in vergelijking met inwoners ouder dan 45 jaar - ook vaker aan dat ze bij haast of stress zich minder sociaal gedragen.

Communicatie met andere verkeersdeelnemers

40% van de respondenten geeft aan het fijn te vinden om zich (soms of vaker) af te sluiten van de buitenwereld tijdens het deelnemen aan het verkeer, bijvoorbeeld door muziek te luisteren. Respondenten jonger dan 46 jaar geven vaker aan dit fijn te vinden dan oudere respondenten (46 jaar en ouder). Tegelijkertijd geeft 85% van de respondenten aan het wel belangrijk te vinden dat weggebruikers goed met elkaar communiceren.

Rekening houden met elkaar – eigen gedrag en ervaringen

De meeste respondenten geven aan in te spelen op de situatie op de weg. Zo geven gemiddeld 8 op de 10 weggebruikers aan 'vaak' of 'altijd'...

- Bij het naderen van een kruising rekening te houden met andere weggebruikers, om de situatie veilig te houden (83%)
- Andere weggebruikers pas in te halen als er voldoende ruimte is (84%)
- Bij het afslaan altijd te controleren of er niemand anders achter hen rijdt (82%)
- De snelheid aan te passen aan de situatie op de weg, bijvoorbeeld door in te houden bij drukte of juist sneller te rijden wanneer het kan (78%)

Over het algemeen geeft de leeftijdsgroep 18 - 25 jaar minder vaak aan bovenstaande gedragingen vaak of altijd uit te voeren, ten opzichte van inwoners van 26 jaar en ouder.

Rekening houden met elkaar – gedrag van andere weggebruikers

Ruim 9 op de 10 van de respondenten (91%) ervaart dat andere weggebruikers hen wel eens inhalen, terwijl er geen ruimte is. 38% ervaart dat dit 'vaak' of 'altijd' het geval is.

Minder sociaal gedrag op de weg

De helft van de respondenten (50%) geeft aan (wel eens) door rood licht te lopen als voetganger. 31% geeft aan wel eens door rood licht te fietsen. Verder fietst 35% van de respondenten wel eens over de stoep omdat ze te weinig ruimte op de weg ervaren.

Redenen voor minder sociaal gedrag

3 op de 10 respondenten (29%) geven aan zich soms of vaker minder sociaal op de weg te gedragen wanneer het druk is op de weg, 27% wanneer het spits is, 24% wanneer het regent en 20% wanneer hij / zij / hen naar een podcast of muziek luistert.

Ergernissen aan gedrag van anderen

We vroegen respondenten in een open vraag ook om aan te geven aan welk gedrag van anderen zij zich vooral konden ergeren. De antwoorden liepen uiteen, maar de meest voorkomende antwoorden waren:

- Bumperkleven
- Fietsers die onvoorzichtig rijden
- Afgesneden worden
- Geen richting aangeven
- E-bikers die onverantwoord hard rijden
- Mensen (vooral jongeren) die hun telefoon gebruiken tijdens het deelnemen aan het verkeer
- Onnodig links rijden (met de auto)
- Mensen die zich agressief in het verkeer gedragen

Invloed van gedrag

De meeste respondenten denken dat ze met hun eigen gedrag wel verschil kunnen maken. 59% geeft aan het er (helemaal) mee eens te zijn dat het eigen gedrag een groot verschil maakt bij drukte op de weg. 72% geeft aan dat het rekening houden met andere weggebruikers hen een goed gevoel geeft.

Belangrijkste redenen om wél sociaal gedrag in het verkeer te vertonen

We vroegen respondenten ook om aan te geven welke redenen voor hen belangrijk waren om zich wél sociaal te gedragen. De top drie belangrijkste redenen voor respondenten waren:

1. Meer veiligheid voor jezelf op de weg
2. Meer ontspannen deelnemen aan het verkeer
3. Positieve interacties met andere weggebruikers (wat een goed gevoel oplevert)

Maatregelen om sociaal gedrag op de weg te stimuleren

Als laatste stelden we respondenten de vraag: “*Wat zou er volgens jou voor kunnen zorgen dat mensen zich in de toekomst socialer gaan gedragen in het verkeer en meer rekening houden met elkaar?*” De meest voorkomende antwoorden:

- De druk en stress bij mensen verlagen
- Strenger / vaker controleren + vaker en hogere boetes uitdelen
- Het is lastig / ik weet ook geen oplossing / het wordt alleen maar slechter / mensen zijn nu eenmaal egoïstisch / mensen zijn steeds asocialer
- Minder afleiding (geen muziek en telefoon)
- Aanpassingen op de weg: meer ruimte voor voetgangers en fietsers creëren

Conclusie

Op basis van de bovenstaande resultaten trekken we de volgende conclusies:

- De overgrote meerderheid van de ondervraagde inwoners vindt ‘rekening houden met elkaar op de weg’ en ‘elkaar voldoende ruimte geven’ belangrijke thema’s.
- Er zit een ‘gap’ tussen het eigen gerapporteerde gedrag en de inschatting van het gedrag van andere mensen. De meeste inwoners geven aan zélf wel het juiste gedrag te vertonen, door rekening te houden met andere mensen en de situatie op de weg, maar ervaren dat *andere mensen* dit *niet* doen. De gewenste sociale norm (we houden allemaal rekening met elkaar op de weg) kan dus worden versterkt.
- Stress en haast zijn redenen voor inwoners om zich soms wat minder sociaal op de weg te gedragen. Jongere inwoners ervaren gemiddeld vaker stress en haast op de weg. Veiligheid, ontspannen deelnemen aan het verkeer en positieve interacties met andere weggebruikers zijn de belangrijkste drijfveren om wél sociaal gedrag op de weg te vertonen. De campagne kan op deze drijfveren inspelen.

Contact

Voor meer informatie over dit onderzoek kunt u contact opnemen met Marina Hendrikse, Bureau Buhrs Van Hulzen. Dit kan per e-mail: marina.hendrikse@bureaubuhrsvanhulzen.nl of telefonisch 06 55 38 58 16.